

מקשה הגמרא עוד: וְדַלְמָא לֹא אֲדַעְתִּיהּ - שמא רבי מאיר שכן
 לעשר את הירק ואכל טבל בשוגג, ולעולם היה צריך לעשר אף
 ממקום זה, ואיך הוכיח רבי מאכילתו. מתרצת הגמרא: הַשְּׂתָא
 בְּהַמְתֵּן שֶׁל צְדִיקִים אִין תְּקֻדָּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבִיא תְּקִלָּה עַל יְדֵי,
 צְדִיקִים עֲצָמָן לֹא כָּל שֶׁכֶּן, ובודאי אין לומר שנכשל רבי מאיר
 באכילת איסור בשוגג.
 מקשה הגמרא עוד: וְדַלְמָא רבי מאיר עִישָׁר עֲלֵיהֶם מְקָוִים אַחֵר,
 ואף שלא ראה זאת רבי יהושע בן זרוו, שמא היה לרבי מאיר ירק
 תלוש בביתו ואמר 'הרי ירק זה שבביתי מעשר על אגודה זו'. מתרצת
 הגמרא: לֹא נַחֲשָׁדוּ הַבְּרִים -תלמידי חכמים| תְּלָרוּם שְׁלֵא מִן
 הַמְּוִקָּה - שלא מן הסמוך, שהרי איסור לעשר באופן כזה, אלא צריך
 שהמעשר והפירות המתעשרים יהיו סמוכים זה לזה, ובודאי לא
 עישר רבי מאיר שלא מן המוקף.
 מקשה הגמרא עוד: וְדַלְמָא רבי מאיר אֲכַן עִישָׁר מִן הַסְּמוּךְ, ומה
 שלא ראה זאת רבי יהושע בן זרוו, לפי שנתן עֵינָיו בְּצַד זֶה לְקְרוּא
 לו שם מעשר במחשבה, וְאֲכָל בְּצַד אַחֵר מִן הַמְּעוּשָׁר, שהרי ניתן
 לעשר במחשבה. מתרצת הגמרא: אֲמַר לִיה, הָיוּ מֵאֵן נִבְרָא רַבָּה
 קְמִסְהִיד עֲלֵיהּ - ראה מיהו אותו אדם גדול שהעיד על כך, רבי
 יהושע בן זרוו, ובודאי כיון שבא להעיד על כך דקדק יפה וכיון
 לאמת.
 הגמרא מבארת מה שהוזכר לעיל ש'בהמתן של צדיקים אין הקדוש
 ברוך הוא מביא תקלה על ידן, היכן מצינו שהיה כך: מֵאֵי בְּהַמְתֵּן
 שֶׁל צְדִיקִים, דְּרַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר תְּהוּ קְאָוִיל - היה הולך לְפָדְיוֹן
 שְׁבוּיָן, פָּנַע בֵּיהּ בְּגִינְאֵי נְהָרָא - פגש בדרכו בנהר ששמו גינאי,
 אֲמַר לִיה, נַהֵר גִּינְאֵי, תְּלוֹק לִי אֵת מִימְךָ וְאֶעֱבֹר בְּךָ - כדי שאוכל
 לעבור בך, אֲמַר לִיה הַנְּהַר, אַתָּה הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנֵךְ, לפדות
 שבוים, וְאֵף אֲנִי הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנֵי, שכל הנחלים הולכים
 אל הים בגזירת הקדוש ברוך הוא, ושליחותי עדיפה משליחותך,
 שכן אַתָּה סָפַק עוֹשֶׂה סָפַק אֵי אַתָּה עוֹשֶׂה, שמא לא יסכימו
 הגוים לפדות את השבוי שברצונך לפדותו, ואילו אֲנִי וְדָאֵי עוֹשֶׂה
 רְצוֹן קוֹנֵי, ולכן לא אבטל מלעשות בודאי רצון קוני כדי שתעבור
 וספק אם תעשה רצון קונך. אֲמַר לִיה רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר לְנַהֵר, אִם
 אֵי אַתָּה חוֹלֵק גּוֹזְרֵנִי עֲלֵיךְ שְׁלֵא יַעֲבֹרוּ בְּךָ מִים לְעוֹלָם. כששמע
 הנהר כן נכנע לדבריו וְחָלַק לִיה. תְּהוּ הַהוּא נִבְרָא תְּהוּ דְאֵרִי
 חִיפִי לְפִיסְחָא - היה שם אדם נוסף שהיה נושא חטים לצורך
 עשיית מצות לפסח, והיה צריך אף הוא לעבור את הנהר, אֲמַר לִיה
 רבי פנחס בן יאיר לנהר, תְּלוֹק לִיה נְמִי לְהָאֵי דְבְמַצְוֵה עָסִיק -
 חלוק מימך גם לאותו אדם העוסק במצוה, תְּלוֹק לִיה הַנְּהַר אֵת
 מימיו. תְּהוּ הַהוּא מִיַּעֲצָא לְדוֹנָה בְּתַרְיֵיהּ - היה שם עוד סוחר
 ערבי שנתחבר עמם בדרך, אֲמַר לִיה רבי פנחס בן יאיר לנהר,
 תְּלוֹק לִיה נְמִי לְהָאֵי - חלוק מימך גם לגוי זה, דְּלֹא לִימָא כְּדִי
 שלא יאמר, וכי בְּךָ עוֹשִׂים לְבַגְנֵי לְוִיָּה - למי שנתחבר אלינו בדרך,
 שאנו מנחים אותו והולכים. תְּלוֹק לִיה הַנְּהַר מִימֵי בַּפֶּעַם
 השלישית.
 אֲמַר רַב יוֹסֵף עַל מַעֲשֵׂה זֶה, בְּמָה נִפְיֵשׁ נִבְרָא מַמְשֵׁה וְשִׁתֵּין רַבּוּן
 - כמה גדול רבי פנחס בן יאיר יותר ממשנה רבינו וכל ישראל שהם
 ששים ריבוא, שאף להם נקדעו הים בקריעת ים סוף, דְּאֵילוּ הָתָם תְּד
 וְיִמְנָא - לא נחלק הים אלא פעם אחת, וְהָכָא תְּלַתֵּין יִמְנָן - נחלק
 שלש פעמים. שואלת הגמרא: וְדַלְמָא הָכָא נְמִי תְּרָא וְיִמְנָא - שמא
 אף במעשה זה נחלק הנהר רק פעם אחת, ועברו בו שלשתם, ומה
 שרבי פנחס בן יאיר הוצרך לצוות על שני הנהר שלש פעמים שיחלק,
 היינו כדי שלא יחזור הנהר וישטוף את שני האנשים שעמו בשעה
 שיעברו בו. משיבה הגמרא: אֲלָא אֲכַן כִּךְ אֲמַר רַב יוֹסֵף, כמה גדול
 רבי פנחס בן יאיר שהוא שקול בְּמַשָּׁה וְשִׁתֵּין רַבּוּן לֹא הַנְּהַר
 מימיו כמו שנקדע להם הים.
 הגמרא חוזרת להמשיך המעשה עם רבי פנחס בן יאיר, כשהלך
 בדרכו לפדיון השבוים: אֲקָלַע רבי פנחס בן יאיר לְהַהוּא אוֹשְׁפִיָּא
 - התאכסן במלון אחד, רְמוּ לִיה שְׁעָרֵי לְחַמְרִיהּ - הטילו אנשי
 האכסניה שעורים לחמירו לאכול, וְלֹא אֲכָל הַחֹמֶר מֵאֵם,

אֲלָא בהכרח לומר שהטעם שלא ביערוהו לפי שְׁמָקוֹם הִנִּיחוּ לוֹ
 אֲבוּתֵיהּ לְהַתְּנַדֵּר -להתגדל| בו, שאילו יבואו הבנים ולא ימצאו מה
 לתקן, במה יגדל שמם, ולכן מן השמים העלימו הדבר מדורות
 הראשונים, כדי שיגדל שמו של חזקיהו שיתקן את הדבר. וְאֵף אֲנִי
 שהתרתי את בית שאן, אין להקשות עלי מדוע לא עשו כן דורות
 הראשונים, לפי שְׁמָקוֹם הִנִּיחוּ לִי אֲבוּתֵי לְהַתְּנַדֵּר בו.
 וממה שראינו שקיבל רבי את עדותו של רבי יהושע בן זרוו ולמד
 ממנה הלכה, אף שהיה זה דבר תמוה שהרי מעולם היו נוהגים איסור
 באותו מקום, יש ללמוד מְבָאֵן, לְתַלְמִיד חָכֵם שְׂאֵמֵר דְּבַר הַלְכָה
 מחודש, שְׂאֵין מְוִיחִין - מבדילים אותו משמועתם, לומר לו חזור בך
 מדבר זה שלא שמעת כן. וְאֲמַרִי לֵה - יש שאמרו דבר זה בלשון
 אחר, מְבָאֵן תַלְמִיד חָכֵם שְׂאֵמֵר דְּבַר הַלְכָה שְׂאֵין מְוִיחִין אוֹתוֹ -
 אין משקצים את דבריו. וְאֲמַרִי לֵה - יש שאמרו בלשון אחר, שְׂאֵין
 מְוִיחִין אוֹתוֹ' לומר לו גאוותך היא שגרמה לך שלא הטית אהן
 לשמוע דבר כהלכתו מפי רבך.
 הגמרא מבארת מקור לשלשה לשונות אלו מהפסוקים: מֵאֵן דְּאֲמַר
 מְוִיחִין, בְּדַבְרֵיהֶם (שמות כח כח) 'וְלֹא יֵחַ חֶחֶשֶׁן, דהיינו שלא יובדל
 ויפרד החושן מן האפוד, ואף כאן ביאורו שאין מפרישים אותו
 משמועתו לומר שאינה נכונה. וְמֵאֵן דְּאֲמַר אִין מְוִיחִין, דְּבַתְּבִי
 (איכה ג לא) 'כִּי לֹא יוֹנֵחַ לְעוֹלָם ה', דהיינו שלא ישקף וימאס ה' את
 עמו, ואף כאן ביאורו שאין משקצים וממאסים בשמועתו. וְמֵאֵן
 דְּאֲמַר מְוִיחִין, דְּהִנֵּן (סוטה מט) 'מְשַׁרְבוּ וְחִוְחֵי הַלֵּב רַבּוּ מִחֻלּוֹקוֹת
 בְּיִשְׂרָאֵל, דהיינו שכאשר נתרבו גבוהי הלב, שלא דקדקו להקשיב
 שמועתם מפי רבם כל הצורך, וסמכו על הבנת לבם, על ידי זה נולדו
 טעויות ורבו המחלוקות בישראל. ואף כאן ביאורו שאין אומרים לו
 שגאוותו גרמה לו שלא ייטיב כל הצורך במה ששמע.
 הגמרא מקשה על מה שהוכיח רבי שבית שאן אינה מארץ ישראל:
 מִתְקִיף לֵה יְהוּדָה בְּרִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פִּי, וְמִי אִיפָא לְמֵאֵן
 דְּאֲמַר דְּבִית שְׂאֵן לֹא מֵאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל הִיא, וְהַבְּתִיב לְגַבֵּי יְרוּשָׁה
 השבטים את הארץ (שופטים א כב) 'וְלֹא הוֹרִישׁ מְנַשֶּׁה אֵת בֵּית שְׂאֵן
 וְאֵת בְּנוֹתֶיהָ וְאֵת תַּעֲנָנָהּ וְאֵת בְּנֵיהָ, שבני מנשה לא הרגו את
 הכנענים שישבו במקומות אלו, אלא הניחום למס וישבו ביניהם,
 ומבואר שבית שאן מארץ ישראל היא.
 הגמרא דוחה קושיא זו: אִישְׁתַּמְיִטְתִּיהּ - נשמט מזכרונו של יהודה
 בריה דרבי שמעון בן פיזי הֵא דְּאֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיָּקִים מְשׁוּם
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן פְּדָת, שְׂאֵמֵר מְשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן שְׁמוּעֵ, תְּרַבָּה
 בְּרַבִּים כְּכֹשֶׁם עוֹלֵי מְצֻרִים בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ, וקדשום בקדושת הארץ,
 וְלֹא כְּכֹשֶׁם עוֹלֵי כָּבֵל בִּימֵי עֲזָרָא לְקַדְּשֵׁם שְׁנִית, וְהַטַּעַם שֶׁלֹּא
 קדשום משום שְׁקָבֵר - סברו עולי בבל, שְׁקֻדְשָׁה רֵאשׁוּנָה קְדֻשָּׁה
 לְשַׁעֲתָהּ וְלֹא קְדֻשָּׁה לְעִתִּיד לְבָא - כאשר קידש יהושע את הארץ
 בכיבוש ראשון לא קידשה אלא כל עוד שיהיה כיבוש זה קיים, אך
 לאחר שיגלו בימי נבוכדנצר ויבטל כיבוש זה הבטל קדושת הארץ,
 וְהִנִּיחוּם עוֹלֵי בָבֶל מִלְּכַבְּשָׁם וְלְקַדְּשֵׁם שְׁנִית, כדי שלא יהיו מקומות
 אלו קדושים בקדושת הארץ ויוכלו לחרוש ולזרוע בהם בשביעית,
 שהרי אין השביעית נוהגת אלא בארץ. ועשו כן בְּדִי שִׁסְמְכוּ עֲלֵיהֶן
 הַעֲנִיִּים בְּשִׁבְעִית, וילקטו שם לקט שכחה ופאה וכן יטלו מעשר עני.
 ואף בית שאן היתה אחת ממקומות אלו, ולכן אף שבפסוק מבואר
 שנתקדשה בקדושה ראשונה, מכל מקום לא קדשה שנית בכיבוש
 עולי בבל, ולכן סבר רבי מאיר שאין חייבים לעשר בה ירקות ופירות
 האילן, ככל חוץ לארץ.
 אֲמַר לִיה רַבִּי יְרֵמְיָה לְרַבִּי יוֹרָא, וְהָא רַבִּי מֵאִיר עֲלָה בְּעֵלְמָא הוּא
 דְּאֲכִיל - אבל מבית שאן עלה של ירק בלבד, שאין זה אלא אכילת
 ערא, שאינה חייבת במעשר ומותרת אף בארץ, ואיך הוכיח רבי
 שבית שאן דינה כחוץ לארץ. אֲמַר לִיה רבי יורא, רבי מאיר מֵאֲנִינָה
 אֲכָלִיה - אבל עלה זה מתוך אגודת ירק, וְהִנֵּן בַּמַּסַּכְתָּ מַעֲשָׂרוֹת (פי"א
 מ"ה) לגבי האופנים הקובעים למעשר בכל מין ומין, וְרַק הַמֵּאֲנֵד -
 שהדרך לאוגדה, נאסר באכילת עראי מְשִׁינָה, שאו הוקבע למעשר.
 ולכן אם לא שבית שאן אינה קדושה למעשרות, לא היה אוכל רבי
 מאיר עלה זה ללא מעשר.

הדברים נפק לאפיה – יצא לקראתו לפייסו, אמר ליה מונניא ליהו
 – מוכן אני למוכרן לאחרים ולא להחזיקן עוד בביתי. אמר ליה רבי
 פנחס, אינך יכול למוכרן לאחרים משום 'ולפני עור לא תתן מכשול'
 (ויקרא טו יד), שבשם שאסור לך לגדלן כן אסור ליהודי אחר. אמר לו
 רבי, מפקדנא ליהו – אפקיר ואשלח אותן ביערות של הפקר. אמר
 לו רבי פנחס, אף זה אינך יכול לעשות שהרי מפששת היקא – בכך
 מרבה אתה הזיק, שהרי יהיו ללא שמירה כלל. אמר לו רבי עקיבא
 ליהו – אשר פרסותיהן מרגליהן ולא יוכלו לבעוט, ומכל מקום יוכלו
 עדיין ללכת ולדרוש את התבואה, ואין בזה משום כל תשחית. אמר לו
 רבי פנחס, איכא בזה איסור משום צער בעלי חיים. אמר לו רבי,
 קמילנא ליהו – אהרוג אותן, אמר לו רבי פנחס, איכא איסור משום
 כל תשחית.
 הנה קא מכתש ביה טובא – היה רבי מרבה להפציר בו שיואל
 לסעד אצלו, נבה טורא פינייהו – התרומם ועלה הר בין רבי לרבי
 פנחס והדביל בנייהם. כשראה רבי את גדלותו של רבי פנחס, ככה
 רבי ואמר, מה בחייהן של צדיקים כף חביבים הם לפני ה' ועושה
 להם רצונם, שכיון שלא היה דרכו של רבי פנחס לסעד אצל אחרים,
 סיבב ה' שיכנס בפתח שהפרדות נמצאות בו, שמתוך כך יפרוש
 מלסעד אצלו, ולא יעבור על דעתו, כמיתתן שמעלתן גדולה יותר,
 על אחת כמה וכמה. שהרי מצינו שבמיתתם גדולים הם יותר
 מבחייהם, דאמר רבי חמא רבי חנינא, גדולים צדיקים במיתתן
 יותר מבחייהן, שנאמר בפסוק כאשר קברו את נביא השקר (מלכים ב'
 יג כא) 'ויהי הם קברים איש, והנה ראו את] הגדוד וישליכו את
 האיש בכבר אלישע, וילך וינע האיש עצמותו אלישע ויהי ויקם
 על רגליו'. ואילו בחיי אלישע כשרצה להחיות את בן השונמית (ראה
 מלכים ב' ד) הוצרך לשום פיו על פיו ועיניו על עיניו ולבקש רחמים על
 כך, הרי שגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם.
 אמר ליה רב פפא לאביי, מנין שהחיה אותו בנגיעה בעלמא משום
 שגדולים צדיקים במיתתם, ודילמא לקיומי ביה ברכתא דאליהו –
 שנא לא בזכות אלישע חי אותו המת, אלא מפני שאלהיה הניבא
 בירך את אלישע, וכמו דפתיב (מלכים ב' ט) 'ויהי נא פי שנים ברוחך
 אלי', וברכת הצדיק אי אפשר שלא לתקיים, וכמו שנאמר (איוב כב כ)
 'ותגור אומר ויקם לך', וכיון שבירך את אלישע שיזכה לרוח נבואה
 גדולה פי שנים ממנו, ומצינו באלהיה שהחיה את בן הצרפית ואלישע
 בחייו החיה את בן השונמית, והיה צריך להחיות אדם נוסף כדי
 שיהיה כמו 'פי שנים' משל אליהו, לכך חי אותו המת שהשליכוהו
 בקברו, ועדיין אין ראייה שגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם.
 אמר ליה אביי, אי הכי שהחיה אותו משום 'פי שנים' ולא משום כחו
 של אלישע עצמו, וכי היינו דתניא – האם יובן מה ששנינו בברייתא
 לדייק ממה שנאמר 'ויקם על רגליו' שרק על רגליו עמד ולביתו לא
 הלך – שאותו מת עמד על רגליו רק כדי שיתרחק מקברו של
 אלישע, אך בטרם הספיק לשוב לביתו מת בחורו, והלא אם היה זה
 מכח ברכת אליהו היה צריך לחיות ממש, כמו אותו שהחיה אליהו,
 אלא בהכרח לומר שרק בזכות אלישע חי אותו רשע כדי שישתלק
 מעל קברו, ולכך יש ללמוד שגדולים הצדיקים במיתתם יותר
 מבחייהם.
 שואלת הגמרא: אם כן שלא נתקיימה בכך ברכתו של אליהו, אלא
 בכה איקנים מה שבירכו אליהו 'פי שנים', והלא אלישע החיה מת
 אחד בלבד. משיבה הגמרא: כדאמר רבי יוחנן, שריפא צרעת נעמן
 שהיא – הצרעת שקולה כמת, שנאמר במרים כשנצטרעה שאמר
 עליה אהרן הכהן למשה רבינו (במדבר יב יב) 'אל נא תהי כמת'.
 הגמרא מביאה מימרא בענין הזיקה של פרדה לבנה, אגב שהוכרח
 לעיל הקפדתו של רבי פנחס בן יאיר על כך שאין לגדלן משום חזקו;
 אמר רבי יהושע בן לוי, למה נקרא שמן של הפרדות בתורה
 'מים', וכמו שנאמר (בראשית לו כד) 'הוא ענה אשר מצא את המים
 במדבר' והכוונה שענה הוא זה שהרכיב סוס נקבה עם החמור ונולדה
 מהם פרדה, משום שאימתם מופלת על הפרדות, דאמר רבי חנינא,
 שהיה רופא והזוי באים לשאלו ברפואות, מימי לא שאלני אדם על

תבטיניהו – ניפו בעלי האכסניה את השעורים כדי לנקותם, משום
 שחשבו שהחמור אינו אוכל מפני הפסולת המעורבת בהם, ואף על
 פי כן לא אכל, נקריניהו – חזרו בעלי האכסניה וניקו בידיהם את
 השעורים מן האבנים והפסולת, ועדיין לא אכל, כשראה כן רבי
 פנחס בן יאיר אמר ליה, דלמא לא מעשרין – שמא השעורים אינן
 מעושרות ולכן אין החמור אוכל מהם. עשריניהו ואכל – עישרו את
 השעורים ואכן אכל מהם החמור. אמר רבי פנחס בן יאיר לבעלי
 האכסניה, ענייה זו הולכת לעשות רצון קונת, ואתם מאכילין
 אותה טבילים. ומכאן רואים אנו שאפילו בהמתן של צדיקים אין
 הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידו, ולכך מנעו מן השמים את
 הבהמה מלאכול כדי שלא יכשל בעליה באיסור האכלת דמאי
 לבהמתו מבלי לעשר.
 מקשה הגמרא: ומי מתייבא – האם כך הוא הדין שחייבים להפריש
 מעשר מתבואה הנקנית מעם הארץ, אף כאשר נותנה לפני בהמתו,
 והתנן במסכת דמאי (פ"א מ"ג) הלוקח תבואה מעם הארץ לזרע,
 ולמאכל בהמה, וקמה לעבד עורות, ושמן לזר, ושמן לסוף בו את
 הטבילים, פטור מתרומא, שהקילו בזה מפני שרוב עמי הארץ
 מעשרים הם, ולא חייבו לעשר מהם אלא אם רוצה לאוכלם.
 מתרצת הגמרא: התם על משנה זו, הא אתמר עלה מימרא לבאר
 הדין האומר בה, אמר רבי יוחנן, לא שנו אלא אם בשעה שלקחן
 מתחלה מהעם הארץ חשב בדעתו להאכילן לבהמה, שאז פטור
 מלעשר מהם, אכל אם לקחן מתחלה לצורך אדם ונמלך עליהם
 לאחר מכן לבהמה, חייב לעשר הואיל ונתחייב עליהן בשעה
 שלקחן. והתניא – אף שנינו כדברי רבי יוחנן בברייתא, הלוקח
 פירות מן השוק לאכילה ונמלך עליהן לבהמה, הרי זה לא יתן
 לא לפני בהמתו ולא לפני בהמת חברו אלא אם כן עישר. ואף
 כאן השעורים שנתנו לחמורו של רבי פנחס בן יאיר נקנו לצורך
 אכילת אדם, והיה אסור לתת מהם לבהמה בלא שיעשרום.
 הגמרא ממשיכה לספר את מה שאירע בהליכת רבי פנחס בן יאיר
 לפדיון שבויים: בדרך הילוכו עבר רבי פנחס בן יאיר במקומו של רבי
 יהודה הנשיא (רבי), יצא לקבל את פניו, שבא רבי פנחס בן יאיר למקומו,
 נפק לאפיה – יצא לקבל את פניו, אמר ליה – שאלו רבי, האם
 רצונך לסעוד אצלי, אמר לו רבי פנחס, הן, צהבו – צהלו פניו של
 רבי משמחה על שהסכים ליהנות ממנו, שכן לא היה רבי פנחס בן
 יאיר רגיל ליהנות משל אחרים. אמר לו רבי פנחס, כמדומה אתה
 – וכי סבור הנך שמוזר הנאה מישראל אני, ולכך איני נהנה מהם,
 ישאל קרושים הן וראויים ליהנות מהם, אך יש רוצה בלב שלם
 שיהנו אחרים משלו, ואין לו די ממון כדי שיוכל להנות אחרים
 ממנו, ואיני רוצה ליהנות ממנו בכדי שלא אכביד עליו, ויש שיש לו
 די ממון שיכול להנות אחרים ממנו, ואינו רוצה בלב שלם שיהנו
 ממנו אחרים, ואף שאומר לחבירו בא וסעד אצלי, אין לכו חפץ בכך
 אלא שאומר כן מפני הבושה, וברתיב (משלי כג ט) 'אל תלחם אלא
 תסעדו] את] לחם רע עין ואל תתאיו למטעמתי, כי כמו שער
 בנפשו כן הוא (כאילו אתה פותח שער בבטנו), אכל ושתה יאמר
 לך ולבו כל עמך' ולכך איני רוצה ליהנות ממנו. ואילו אתה אין כן
 חטרונות אלה, אלא גם רוצה אתה להנות אחרים משלך וגם יש לך
 די ממון לכך, ולכן הסכמתי לסעד אצלו, מיהא השתא מסריהינא
 – אך עתה בהול וממהר אני, דבמלתא דמצוה קא טרקהא –
 שבדבר מצוה אני טרוד ואין לי פנאי לאכול. אך כי הדרנא – כאשר
 אחזור לאחר שאקיים המצוה, אתניא עיילנא לנכד – אבוא ואכנס
 אצלו.
 מספרת הגמרא: כי אתא – כאשר בא רבי פנחס בן יאיר בדרך
 הילוכו בחורה לביתו של רבי לסעד אצלו, איתרמי, על בהמה
 פיתקא דהוה קניימין ביה בודנייתא חוורתא – אירע שנכנס באותו
 פתח שהיו נמצאות בו פרדות לבנות, שהיו של רבי. אמר רבי פנחס,
 מלאך המות – פרדות אלו שהם כמלאך המוות, לפי שאין רפואה
 למכתן, נמצאות בביתו של זה ואני אסעוד אצלו, כלומר איני
 רוצה לסעד אצלו מי שמגדל בביתו מזיקים כאלה. שמע רבי את

19 הִלְכוּתֶיהָ בַּמִּסְכָּתָא הַמֵּיחֲדָת לָהּ, כְּלוּמַר: מִסְכָּת
20 חֲלִין.

יום שישי ו' תמוז ה'תשע"א

מצות לא תעשה קא.

23 הַמְצָוָה הַק"א — הָאֲזַהְרָה שְׁהִזְהַרְנוּ מִלְשָׁחוּט
24 בְּהֵמָה וּבְנֵה בְּיוֹם אֶחָד בֵּין בְּקֻדְשִׁים בֵּין בְּחִלִּין,
25 וְהוּא אָמְרוּ יִתְעַלָּה: "אֲתוּ וְאֶת-בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ
26 בְּיוֹם אֶחָד" (ויקרא כב, כה). וּמִי שֶׁעֶבֶר וְשָׁחַט —
27 לוֹקֵה. וּכְבָר נִתְבְּאָרוּ דִּינֵי מְצָוָה זוֹ בְּשִׁלְמוֹת בְּפָרֶק
28 ה' מַחֲלִין.

יום שבת קודש ז' תמוז ה'תשע"א

מצות עשה קמו.

31 הַמְצָוָה הַקמ"ז — הַצְּוִי שֶׁנִּצְטְוִינוּ בְּכֶסֶף הַדָּם
32 בְּעֵת שְׁחִיטַת הָעוֹף אוֹ הַחֵיָה, וְהוּא אָמְרוּ יִתְעַלָּה:
33 "וְשִׁפְךָ אֶת-דָּמֹךָ וְכִסְהוּ בְּעֶפְרָ" (ויקרא יז, יג). וּכְבָר
34 נִתְבְּאָרוּ דִּינֵי מְצָוָה זוֹ בְּפָרֶק ו' מַחֲלִין.

1 משמע, לכאורה, שהוא איסור רק מדרבנן) — הרי
2 כְּוָנְתָם בְּזֶה סֵתָם יֵינָם (סתם יין של גויים גם אם לא
3 ננסך לעבודה זרה), לא יֵינָן נִסְךָ עֲצָמוֹ: אֲבָל יֵינָן נִסְךָ
4 עֲצָמוֹ הוּא אִסוּר מִן-הַתּוֹרָה; וְהָרִי יִדְעָתָ אֲמָרָם
5 (עבודה זרה ל:): "שְׁלֹשָׁה (סוגי) יֵינוֹת (אסורים)
6 הֵם". וּכְבָר נִתְבְּאָרוּ דִּינֵי מְצָוָה זוֹ בְּפָרֶקִים
7 הָאֲחֵרוֹנִים דְּעֵבֻדָּה זָרָה.

8 הַמְצָוָה הַקמ"ו — הַצְּוִי שֶׁנִּצְטְוִינוּ לְשָׁחַט בְּהֵמָה
9 חַיָּה וְעוֹף וְאֲחֵר־כֶּף נֹאכֵל מִמֶּנּוּ, וְשֹׁאֵין לוֹ הַכָּשֵׁר
10 אֶלָּא בְּשָׁחִיטָה בְּלִבָּד. וְהוּא אָמְרוּ יִתְעַלָּה: "וְזִבְחָתָ
11 מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ וּגּוֹ' כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָךְ" (דברים יב,
12 כא), וְלִשׁוֹן סִפְרֵי (פרשת ראה): "וְזִבְחָתָ — מָה
13 מִקְדָּשִׁין בְּשָׁחִיטָה אֶף חֲלִין בְּשָׁחִיטָה. כַּאֲשֶׁר
14 צִוִּיתָךְ — מִלְּמַד שֶׁנִּצְטְוָה מִשָּׁה עַל הַקְּנָה (צנור
15 הַנְּשִׁימָה) וְעַל הַנִּשְׁחֵט (צנור הַמּוּזוֹן) וְעַל רַב אֶחָד
16 בְּעוֹף וְעַל רַב שְׁנַיִם בְּבְהֵמָה" (שם שחט רוב
17 הַאֲחָד מֵהֶם בַּעוֹף, אוֹ רֹב שְׁנַיִם בְּבַהֲמָה — הוֹתֵרוּ
18 לֹאכִילָה). וּכְבָר נִתְבְּאָרוּ דִּינֵי מְצָוָה זוֹ וְכַל-

המשך ביאור למסכת חולין ליום ראשון עמ' ב

22 שְׁהֵם מִכְּחִישִׁין פְּמִלְיָא שֶׁל מַעְלָה, שִׁיש לְדִרוּשׁ אֵת הַתִּיבָה 'כְּשִׁפִים'
23 בְּנוֹטְרִיקוֹן, 'כֶּשֶׁ' מִלְשׁוֹן כַּחַשׁ, 'פֶּס' מִלְשׁוֹן פְּמִלְיָא שֶׁל מַעְלָה, וְהֵינּוּ
24 שֶׁאֵף אָדָם שֶׁלֹּא נִגְזַר עֲלָיו מִשְׁמִימִים שִׁימוֹת, יִתְכַּן שִׁימוֹת עַל יְדֵי כְּשִׁפִים,
25 וְשִׁלָּא כְּדַבְרֵי רַבֵּי חֲנִינָא. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: אֲכַן נִדְמוּהוּ כְּשִׁפִים
26 מִכְּחִישִׁים אֵת שֶׁל מַעְלָה, וְשֹׁאֵנִי רַבֵּי חֲנִינָא מִשָּׂאֵר בְּנֵי אָדָם, דְּנִפְשִׂיא
27 זְכוּתֵיהָ — שְׁכִינָה שְׁזִכְוִתֵיהּ מְרֻבּוֹת אִין בְּכַח הַכְּשִׁפִים לְהַזִּיקוּ.
28 מִימְרָא נֹסֶפֶת שֶׁל רַבֵּי חֲנִינָא: וְאָמַר רַבֵּי חֲנִינָא, אִין אָדָם נֹקֵף
29 (-נוגף, מִקְבֵּל מַכָּה) אֲצַבְעוּ מִלְּמַטָּה, אֶלָּא אִם כֵּן מִכְּרִיזִין עָלָיו —
30 גִּזְרוּ עָלָיו מִלְּמַעְלָה שִׁיקְבֵּל כּוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כ כד) 'מִהָ מַצְעָרֵי נֶבֶר
31 כּוֹנְנֵוּ וְאָדָם מִהָ יִבִּין דְּרַבּוֹ', וְהֵינּוּ שֶׁה' גִּזְרוּ עַל צַעְדֵי שֶׁל אָדָם,
32 וּפְעֻמִּים מִכּוּוֹנֵם לְהִתְקַל וּלְנִגּוֹף אֲצַבְעוּ.
33 מִימְרָא נֹסֶפֶת בַּעֲנִין זֶה: אָמַר רַבֵּי אֱלֵעָזָר, דָּם נִיקוּף מְרַצָּה (-מִכְפָּר)
34 כְּדָם עוֹלָה. אָמַר רַבָּא, אִין הַדְּבָרִים אֲמוּרִים אֵלָּא כְּגִזְרָתָ שֶׁל רַגֵּל
35 יִמְיָן שֶׁהִמְכָּה שֶׁם חֻזְקָה יוֹתֵר לְפִי שְׁנוּגָף בְּכַח בְּדֶרֶךְ הִילּוּכּוֹ, וּמְדוּבֵר
36 בְּנִיקוּף שְׁנֵי — בְּמַכָּה הַשְּׁנַיִם שִׁיקְבֵּל בְּאוֹתוֹ מִקּוֹם קוֹדֵם שֶׁנִּתְרַפְּאָה
37 הַמַּכָּה הַרְאוּנוּהָ, שְׁכוּאֲבַת לוֹ מַכָּה זוֹ בְּיוֹתֵר, וְהוּא דְּקָאוּל לְכַבֵּר
38 מְצָוָה — וּמְדוּבֵר בְּאוֹפֵן שֶׁהִיא הוֹלֵךְ לְדַבֵּר מְצוּהָ.
39 הַגְּמָרָא חֹזֶרֶת לְהַנְהִיגוּתֵיהּ שֶׁל רַבֵּי פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר: אָמְרוּ עָלָיו עַל רַבֵּי
40 פִּנְחָס כֵּן יֵאִיר, מִיָּמָיו לֹא בָּצַע — לֹא בִירַךְ בְּרַכַּת הַמוּצִיא עַל פְּרוּסָה
41 שְׁאִינָה שְׁלוֹל, לְפִי שֶׁלֹּא רָצָה לְאֲכֹל כּוֹיֹת מִשָּׁל אַחֵרִים, וּמִיּוֹם שֶׁעָמַד
42 עַל דְּעֵתוֹ לֹא נִהְנֶה מִסְּעוּדַת אָבִיו.

1 מִכַּת פְּרָדָה לְכֶנֶה וְחֵיהָ — וְחִי, לְפִי שֶׁאִין רְפוּאָה לְמַכְתָּה.
2 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: מִשְׁמַע מְדַבְרֵי רַבֵּי חֲנִינָא שְׁכַל אָדָם שֶׁהוּכַח מִפְּרָדָה
3 לְבַנְיָה הִיָּה מַת, וְהָא קְתוּבָא דְחֵי — וְהֵלָא רּוּאִים אֲנוּ אֲנָשִׁים שְׁהוּכּוּ
4 מִפְּרָדָה לְבַנְיָה וּמְכַל מִקּוֹם לֹא מַתּוּ. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: אִימָא — אֲכַן יֵשׁ
5 לְגִרּוֹס דְּבַרְבֵּי רַבֵּי חֲנִינָא וְחֵיָת, וְהֵינּוּ שֶׁהִמְכָּה עֲצָמָה אֵינָה
6 מִתְרַפְּאָת, אֲךָ עַל הָאָדָם לֹא דִיבֵר רַבֵּי חֲנִינָא וְיִתְכַּן שִׁיחִיהָ. מִקְשָׁה
7 הַגְּמָרָא: וְהָא קְתוּבָא דְמִיתָבִי — וְהֵלָא רּוּאִים אֲנוּ שֶׁאֵף מַכְתָּן
8 מִתְרַפְּאָת. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: דְּחֵי וְחֵי רִישׁ פְּרַעֲיָהוּ קָא אֲמַרִּינָן — רַבֵּי
9 חֲנִינָא דִּיבֵר בְּאוֹתוֹן פְּרֻדוֹת שְׂרָאשֵׁי רַגְלֵיהֶן לְבַנּוֹת, שֶׁלְּמַכְתָּן אִין
10 רְפוּאָה, אֲבָל סֵתָם פְּרֻדוֹת לְבַנּוֹת יֵשׁ רְפוּאָה לְמַכְתָּן.
11 הַגְּמָרָא מְבִיאָה מִימְרָא נֹסֶפֶת שֶׁל רַבֵּי חֲנִינָא: נֹאמַר בְּפִסּוּק (דברים ד לז)
12 'אִין עוֹד מִלְּבָדוֹ, אָמַר רַבֵּי חֲנִינָא, וְאֶפְּלִי בְּשִׁפִים — אֵף אָדָם
13 הַנִּזּוּק עַל יְדֵי כְּשִׁפִים, הָרִי זֶה עַל דַּעַת ה', שֶׁאִילּוּלֵי נִגּוּרָה עָלָיו גִּזְרֵיהָ
14 מִשְׁמִימִים לֹא הִיָּתָה בָּאָה עָלָיו רַעָה.
15 הַגְּמָרָא מְבִיאָה מַעֲשֵׂה בַּעֲנִין זֶה שֶׁהִיא עִם רַבֵּי חֲנִינָא: הָיָא אִיתְתָּא
16 דְּהָיָתָ קָא מְהַרְרָא לְמִישְׁקֵל עֲפָרָא מִתּוֹתִיהָ פְּרַעֲיָה דְּרַבֵּי חֲנִינָא —
17 אִשָּׁה אַחַת הִיָּתָה מְחֹזֶרֶת וְטוֹרַחַת לִישׁוּל עֲפֵר מִתַּחַת רַגְלֵיהּ שֶׁל רַבֵּי
18 חֲנִינָא בְּאוֹפֵן שֶׁלֹּא יִבְחִין בְּכֶךָ, כְּדִי לַעֲשׂוֹת לוֹ כְּשִׁפִים וְלַהֲמִיתוּ. אָמַר
19 לָהּ, שְׁקוּלִי, לֹא מִסְתַּיְעָא מִלְּתִירָךְ — יִכּוּלָה אֵת לְקַחַת, שְׁהָרִי אִם
20 לֹא יִרְצָה ה' לֹא תַצְלִיחֵי בְּכַשְׁפֵּיךָ, שְׁכֵן 'אִין עוֹד מִלְּבָדוֹ' בְּתִיבָה.
21 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְהָאֵמַר רַבֵּי יוֹחָנָן, לָמָּה נִקְרָא שְׁמֵן כְּשִׁפִים, לְפִי